

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Nr.5690/1432/III-5/2015

C ă t r e

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În temeiul art.471 din Codul de procedură penală, vă sesizăm
cu

RECURS ÎN INTERESUL LEGII

pentru interpretarea și aplicarea unitară a legii în materia recunoașterii hotărârilor judecătorești străine penale în vederea executării lor în România, cu referire concretă la posibilitatea recunoașterii și executării sancțiunilor/interdicțiilor aplicate de autoritățile judiciare străine al căror corespondent în legea română sunt pedepsele complementare/accesorii.

Examenul jurisprudenței naționale existente în materie evidențiază două orientări, relevând caracterul neunitar al acesteia.

I. Într-o orientare, instanțele au considerat că, potrivit procedurii prevăzute de Legea nr.302/2004, republicată și modificată, sancțiunile/interdicțiile stabilite printr-o hotărâre de condamnare străină similare pedepselor accesorii sau complementare din legea internă, nu pot fi recunoscute și executate (Anexele 1 – 16).

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Această orientare jurisprudențială a fost identificată la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție și a Curților de Apel București, Oradea, Alba Iulia, Constanța și Pitești.

Argumentele existente în cuprinsul hotărârilor analizate au ca premisă obiectivul principal al procedurii recunoașterii unei hotărâri străine și anume transferarea unei persoane în vederea executării pedepsei privative de libertate.

În acest context, art.154 alin.3 din Legea nr.302/2004, republicată și modificată, precum și art.160 alin.3 din aceeași lege, stabilesc expres și limitativ care sunt categoriile de măsuri care pot constitui obiectul acestei proceduri, pedepsele complementare/accesorii nefăcând parte dintre acestea.

II. Într-o altă abordare, instanțele au considerat că pedepsele/interdicțiile stabilite prin hotărârile pronunțate de statele de străine de condamnare, similare celor complementare/accesorii din legea română pot fi recunoscute și puse în executare în această procedură (Anexele 17 – 29).

Jurisprudența relevantă din această perspectivă aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție și Curților de Apel Galați, Suceava, Oradea și Bacău.

Hotărârile judecătorești care reflectă această orientare nu cuprind o motivare a problemei de drept analizate, mărginindu-se să examineze necesitatea adaptării pedepselor complementare/ accesorii la legea internă.

Caracterul neunitar al jurisprudenței se remarcă și la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, prima dintre abordările prezentate anterior regăsindu-se în cuprinsul hotărârilor de la anexele nr.1-5, 7, 8, 14-16, iar cea de-a doua în anexele nr.17-19 și 28.

În ceea ce privește hotărârile examinate trebuie precizat că acestea sunt ulterioare datei de 26 decembrie 2013, problema de drept luând naștere odată cu modificarea Legii nr.302/2004, republicată, prin Legea nr.300/2013¹.

Apreciez că soluția legală în această materie este cea relevantă de prima orientare jurisprudențială.

Problema de drept tratată neunitar a fost generată de modificările Legii nr.302/2004, republicată, privind cooperarea judiciară internațională în materie penală intervenite prin Legea nr.300/2013.

¹ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.772 din 11 decembrie 2013

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

În concret, prin noua lege se observă o reorganizare a dispozițiilor legale care guvernează materia recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești străine, în vederea transferării persoanelor condamnate la pedepse privative de libertate în România pentru executarea acestora.

Noua structură a Legii nr.302/2004 a fost impusă de faptul că Legea nr.300/2013 a asigurat, printre altele, transpunerea Deciziei-cadru nr.2008/909/JAI a Consiliului Europei din 27 noiembrie 2008 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul hotărârilor judecătorești în materie penală care impun pedepse sau măsuri privative de libertate în scopul executării lor în Uniunea Europeană, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr.L 327/27 din 5 decembrie 2008.

Această împrejurare a generat inserarea a două titluri în cuprinsul legii destinate să acopere, atât relația cu statele care au transpus decizia-cadru anterior menționată, cât și cu cele care nu au transpus această decizie, respectiv cu statele terțe care nu sunt membre ale Uniunii Europene.

Astfel, Titlul V legiferează recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești, a ordonanțelor penale și a actelor judiciare în relația cu statele terțe, în baza Convenției europene asupra transferării persoanelor condamnate adoptată la Strasbourg la 21 martie 1983, ratificată de România prin Legea nr.76/1996 și a Protocolului adițional la Convenția europeană asupra transferării persoanelor condamnate, adoptat la Strasbourg la 18 decembrie 1997, ratificat de România prin Ordonanța Guvernului nr.92/1999, aprobată prin Legea nr.511/2001.

Titlul nr.VI al legii este aplicabil în relația cu acele state membre ale Uniunii Europene care au transpus Decizia-cadru nr.2008/909/JAI și cuprinde dispoziții privind cooperarea cu aceste state în aplicarea deciziei-cadru anterior menționate.

În privința procedurii aplicabile celor două situații se observă că ambele au la bază principiile recunoașterii și încrederii reciproce, din perspectiva condițiilor de fond și formă, respectiv a motivelor de nerecunoaștere și/sau neexecutare, prevederile fie sunt identice (dubla incriminare, legea aplicabilă, motive de refuz), fie asemănătoare, fie au aceeași finalitate².

² Expunerea de motive, Legea nr.300/2013, p.10

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Un aspect relevant referitor la problema de drept analizată are în vedere faptul că, atât Decizia-cadru nr.2008/909/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008, cât și Convenția europeană asupra transferării persoanelor condamnate și Protocolul său adițional, se referă exclusiv la pedepsele privative de libertate.

Astfel, potrivit art.1 lit.b din Decizia-cadru nr.2008/909/JAI a Consiliului, termenul de pedeapsă regăsit în cuprinsul actului normativ este definit ca fiind orice pedeapsă sau măsură privativă de libertate impusă pentru o perioadă de timp limitată sau nelimitată ca urmare a unei infracțiuni pe baza unui proces penal.

De asemenea, art.1 lit.a al Convenției europene asupra transferării persoanelor condamnate definește noțiunea de condamnare ca fiind orice pedeapsă sau măsură privativă de libertate, pronunțată de către un judecător pentru o durată limitată sau nedeterminată în temeiul unei infracțiuni penale.

Prin urmare, pedepsele accesorii/complementare, în niciuna dintre cele două situații, nu pot face obiectul recunoașterii hotărârii de condamnare atunci când aceasta are loc în vederea transferării condamnatului, pentru că această din urmă procedură vizează doar pedeapsa privativă de libertate, adică pedeapsa principală.

Condiția premisă care trebuie îndeplinită pentru transferarea unei persoane condamnate în străinătate, în vederea executării unei pedepse privative de libertate în România, este recunoașterea prealabilă a hotărârii de condamnare.

Or, recunoașterea hotărârii nu presupune o punere a ei în totalitate în executare. Dimpotrivă, pot face obiectul acestei proceduri doar hotărârile de condamnare care privesc executarea, în regim de detenție, a pedepselor privative de libertate.

Acesta este considerentul pentru care legiuitorul român în cuprinsul art.154 alin.3 din Legea nr.302/2004, republicată, a limitat obiectul recunoașterii hotărârii judecătorești străine și executarea acesteia statuând că dispozițiile civile, dispozițiile referitoare la pedepsele pecuniare, măsurile asigurătorii sau cheltuielile judiciare, precum și orice dispoziții din hotărârea judecătorească transmisă de statul emitent, altele decât cele privind executarea pedepsei închisorii sau a măsurii privative de libertate, nu constituie obiectul prezentei proceduri.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALȚA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Textul de lege mai sus menționat face parte din Capitolul II, Secțiunea a 2-a a Titlului VI a Legii nr.302/2004, fiind incident în materia cooperării cu acele state membre ale Uniunii Europene care au transpus Decizia-cadru nr.2008/909/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008.

În cadrul aceluiași titlu, în cuprinsul Secțiunii a 3-a a Capitolului II se regăsește o dispoziție legală corelativă celei enunțate mai sus care reglementează situația în care persoana condamnată în străinătate se află în România.

Astfel, **art.160 alin.3** preia integral conținutul **art.154 alin.3** din lege.

În ceea ce privește relația cu statele care nu au transpus decizia cadru ori cu cele care nu sunt membre ale Uniunii Europene, Titlul V care reglementează procedura aplicabilă conține același tip de dispoziții legale.

Astfel, **art.135 alin.3** din Legea nr.302/2004 stabilește în mod similar obiectul procedurii de recunoaștere a hotărârilor judecătorești străine.

Textul de lege statuează că dispozițiile referitoare la pedepsele pecuniare, măsurile asigurătorii sau cheltuielile judiciare, precum și orice dispoziții din hotărârea judecătorească străină, altele decât cele privind executarea pedepsei detențiunii pe viață sau a închisorii ori a măsurii privative de libertate nu constituie obiectul prezentei proceduri, în afară de cazul în care statul emitent solicită aceasta în mod expres. În acest din urmă caz, instanța de judecată sesizată în scopul transferării persoanei condamnate se pronunță și cu privire la recunoașterea și punerea în executare a altor dispoziții penale din hotărârea judecătorească străină.

Totodată, **art.137 alin.1** din lege prevede incidența dispoziției legale mai sus menționate și în situația în care persoana condamnată se află în România.

Regula stabilită de lege și în relația cu aceste state este aceea că obiectul procedurii de recunoaștere îl constituie pedeapsa detențiunii pe viață, a închisorii sau a unei măsuri privative de libertate, însă, în acest caz, la solicitarea expresă a statelor de condamnare, este posibilă recunoașterea și executarea și a altor dispoziții din cuprinsul hotărârii de condamnare.

În consecință, se poate concluziona că regula în materia pedepselor accesorii sau complementare este aceea că ele nu pot constitui obiectul procedurii de recunoaștere și punere în executare a hotărârilor de condamnare străine în România.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Cu caracter de excepție în cazul hotărârilor străine de condamnare, pronunțate de autorități judiciare aparținând statelor care nu au transpus Decizia-cadru nr.2008/909/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008, ori nu sunt membre ale Uniunii Europene, aceste pedepse pot fi recunoscute de autoritățile judiciare române, cu condiția ca statul străin să solicite acest lucru în mod expres.

În lipsa unei atare cereri din partea statului de condamnare, recunoașterea acestor pedepse nu este posibilă.

*
*
*

Având în vedere cele expuse, vă solicităm să constatați că problema de drept a primit o soluționare diferită din partea instanțelor judecătorești și printr-o decizie obligatorie, să stabiliți modul unitar de interpretare și aplicare a dispozițiilor legale, conform art.474 din Codul de procedură penală.

